Instalat la domnie după o perioadă de crîncene lupte interne, el însuși martor la nenumăratele drame prin care a trecut familia Brîncoveanu și Cantacuzino, Constantin Brîncoveanu a dominat prin personalitatea sa, istoria țărilor române de la sfîrșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea. Deși calmă în aparență, domnia lui Constantin Brîncoveanu a fost tulburată de nenumărate evenimente interne și externe cărora voievodul, cu prețul unor mari eforturi, le-a găsit de fiecare dată rezolvarea, pînă la tragicul său sfîrșit.

Lucrarea cercetătorilor, Ștefan Ionescu și Panait I. Panait se adresează nu numai specialiștilor din domeniul istoriei ci unui cerc mai larg de cititori. Scrisă într-o formă atractivă și însoțită de un mare număr de reproduceri frumos executate, monografia consacrată domniei lui Constantin Brîncoveanu, constituie o contribuție la cunoașterea epocii brîncovenești.

I. Toderașcu

DAN BERINDEI, *Bălcescu*, colecția „Oameni de seamă", Editura tineretului, București, 1969, 264 p., bibliografie și reproduceri fotografice.

Oricît s-ar părea de ciudat, despre N. Bălcescu, această figură singulară a istoriei noastre, s-a scris relativ puțin. Abstracție făcînd de analizele parțiale, numeroase — multe din ele de certă valoare — puțini au fost acei care au încercat să cuprindă, într-un studiu monografic, personalitatea complexă a marelui nostru istoric. Cele cîteva realizări în această direcție se cereau revizuite și completate, în raport cu stadiul actual al cercetării istorice.

Familiarizarea deplină cu problemele istoriei noastre moderne, predilecția manifestată în studiile anterioare, îl recomandau pe cercetătorul Dan Berindei ca pe unul din exegeții cei mai indicați ai lui Nicolae Bălcescu.

În adevăr, monografia căreia-i consacrăm puținele noastre rînduri, verifică viziunea largă a autorului, capacitatea sa de a realiza o operă în acord cu cerințele cercetării noastre istorice.

Bălcescu, acest produs al epocii în care se plămădea națiunea română, este privit continuu în legătură cu societatea ale cărei resorturi intime de dezvoltare le cunoștea și asupra căreia acționa cu întreaga putere constructivă a inegalabilei sale gîndiri și personalități. Evenimentele mari de la mijlocul secolului al XIX-lea — în centrul cărora se afla revoluția de la 1848 — sînt inseparabil legate de viața și activitatea lui Bălcescu.

Cu o măiestrie — care se remarcă, de altfel, nu numai aici — autorul a izbutit să definească, în ceea ce au ele mai esențial, legătura indisolubilă și interdependenta strictă dintre personalitatea marelui nostru istoric și societatea vremii sale, la dezvoltarea și afirmarea căreia lupta cu inteligența sa creatoare și neobișnuita-i energie revoluționară. Credem că aceasta este una din calitățile cele mai remarcabile ale cărții. Bălcescu, reprezentantul cel mai autentic al poporului, își mistuia existența — scurta sa existență — în slujba marelui ideal de afirmare a națiunii române.

Urmărind viața și activitatea lui Bălcescu, autorul reconstituie o bună parte din istoria noastră modernă. O face cu un deosebit simț al proporțiilor și nuanțelor; lărgește orizontul cu informații și interpretări noi, pe care le plasează cu pondere și discreție. În acest sens, reține atenția sugestiva reconstituire a revoluției de la 1848 în Țara Românească, ale cărei probleme fundamentale, în viziunea lui N. Bălcescu, se înlănțuiau într-un tot organic, unitar. Este reliefată, de asemenea, generoasa concepție a istoricului asupra României viitoare, în centrul căreia trebuia să se afle Transilvania, „punctul de reazem" și elementul de legătură cu Europa (p. 220).

Faptele şi manifestările lui Bălcescu se desfăşoară într-o lume vie, în continuă prefacere şi mişcare, al cărei dinamism e sugerat de notaţii dense, pline de conţinut. Mobilurile acţiunilor sînt analizate şi explicate, caracterizările sînt pline de substanţă, concise, lapidare şi la obiect. De asemenea, opera istorică a lui Bălcescu este înfăţişată cu calităţile majore ce o caracterizează.

Organizarea materialului şi maniera de prezentare a acestuia satisface, în egală măsură, atît exigenţele specialistului, cît şi gustul bun al marelui public. *Încheierea*, cele cîteva admirabile pagini cu care se termină cartea, reprezintă cea mai elocventă recomandare a acesteia.

Lucrarea corespunde integral intenţiilor care au stat la baza alcătuirii sale; ea reprezintă un cald omagiu adus „aceluia care a fost umanistul de largă viziune şi patriotul înflăcărat Nicolae Bălcescu".

Gh. Platon